

Försändelse med misstänkt farligt ämne som kan innebära hot ("pulverbrev")

Syftet med handlingsplanen är att beskriva vilka aktörer som agerar i Södermanlands län vid en försändelse med misstänkt farligt ämne, samt kortfattat beskriva hur samverkan sker.

Bedömning av eventuell försändelse/hotbrev.....	1
Första åtgärderna på plats vid misstänkt försändelse	1
Polisen på platsen	2
Handläggning av provsvar.....	3
Nationella bombskyddet, NBS (polisen)	3
Folkhälsomyndigheten	3
Smittskyddsläkaren.....	4
Infektionskliniken.....	5
Räddningstjänsten.....	5
Sjukvården.....	5
Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.....	6
Aktuella telefonnummer	6
Webbplatser (sök på antrax/anthrax).....	6

Bedömning av eventuell försändelse/hotbrev

- Polisen är ansvarig för en bedömning om hotet ska tas på allvar och misstänkt försändelse ska provtas. Gäller för misstänkta försändelser till svenska myndigheter eller andra verksamheter.

Första åtgärderna på plats vid misstänkt försändelse

- Kontakta polisen via SOS Alarm 112.
- Öppna inte brevet, invänta polisen.

Om brevet öppnats och visar sig innehålla pulver/misstänkt farligt ämne (gäller de som exponerats i samma rum)

- Täck brevet/pulvret/ämnet med ett papper eller dylikt.
- Ta av kläder som kommit i kontakt med pulvret/ämnet, lägg i en hög på golvet.

- Lämna rummet omgående och gå till närmaste toalett/duschrum, tvätta händer, ansikte, underarmar och andra exponerade kroppsdelar med tvål och vatten. Om möjligt duscha.
- Spärra av rummet tills besked om negativt provsvar säkrats.
- Utrym om möjligt rummen utmed vägen till toalett/duschrum och stäng ev. dörrar tills negativt provsvar säkrats.
- Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig så att inga fler går in i rummet.
- Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig att ventilationen ska stängas av.
- Stanna om möjligt på toalett/duschrum till polisen kommer (som regel inom en halv till en timme).
- Om toalett eller duschrum saknas, invänta polisen i ett annat närliggande rum (eller balkong alt. utomhus om vädret tillåter).
- Följ polisens instruktioner (exponerad personal bör kunna åka hem efter sanering).

Polisen på platsen

- Polisiär platschef leder arbetet på platsen.
- Polisen besöker platsen och gör en bedömning enligt särskilda rutiner.
- Polisen kommer vid risk för exponering ha skyddsmask, regnställ med uppfälld huva samt gummihandskar.
- *Polisen ger instruktioner om handläggning enligt ovan.*

Om allvarligt hot (något mellanläge finns inte)

- Gå ej in i rummet.
- Se till att rummet är avspärrat.
- Stäng om möjligt av ventilation om inte detta är gjort.
- Lista exponerade personer och skicka listan till smittskyddsläkaren.
- Kontakta bombtekniker för omhändertagande av brevet.
- Polis/tekniker ansvarar för omhändertagandet av förslutna plastsäckar med de exponerades kläder. Vid behov kontaktas kommunen för hjälp med eventuellt klädbyte (se även nedan under Räddningstjänst).

Polisens inre ledning (vakthavande befäl)

- Utser platschef eller polisinsatschef för händelsen.
- Kontaktar nationella bombskyddet.
- Kontaktar Regionens Tjänsteman i Beredskap (TiB) telefon 016-13 33 22 (eller via växeln 016-10 30 00) som är ansvarig för kontakt med övriga aktörer inklusive smittskyddsläkaren.
- Kontaktar räddningstjänst och ambulansen (nås via SOS Alarm 112) för eventuell livräddande sanering av exponerade personer och insatspersonal (eventuell sanering beslutas av smittskyddsläkaren, se nedan).

Handläggning av provsvar

Information vid provresultat av kemisk analys

- När resultatet på de kemiska analyserna föreligger samråder vakthavande befäl, räddningstjänsten och smittskyddsläkaren om fortsatt handläggning.
- Folkhälsomyndigheten informerar vakthavande befäl och smittskyddsläkaren om resultat av biologisk analys.

Information vid negativt provresultat av biologisk analys

- Vakthavande befäl meddelar negativt provsvar till räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal, TiB och eventuellt andra aktörer.

Information vid positivt provresultat av biologisk analys

- Smittskyddsläkaren ger vakthavande befäl information om positivt testresultat samt informerar övriga berörda aktörer om provsvaret, i samverkan med TiB, se nedan.

Nationella bombskyddet, NBS (polisen)

- Hanterar provet enligt särskilt PM.
- Eventuell kontakt med avancerad indikeringsenhet (AI), MSB. AI nås via Storstockholms räddningstjänst (SSRC) eller TiB, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB).
- Telefonkontakt med Enheten för beredskaps- och smittskyddsdiagnostik, Folkhälsomyndigheten, telefon 010-205 24 44 (dagtid). Klinisk Mikrobiolog i beredskap (KMIB) på Folkhälsomyndigheten, telefon 010-205 24 00, kan kontaktas under kontorstid samt alltid också utanför ordinarie kontorstid (16.30–08.00) vardagar och helger.
- Transporterar prov till Folkhälsomyndigheten för mikrobiologisk laboratorieanalys (vanligen antrax, samt eventuellt utvidgad analys) och om polisen bedömer att utökad analys för C (inklusive toxinanalys) och RN bör utföras kontaktas också Totalförsvarets forskningsinstitut/Nationellt forensiskt centrum (FOI/NFC).
- Polisiär dokumentation (inklusive ärendenummer och dokumentation av polisens/AIs analys avseende exempelvis frånvaro av explosivämnen och radiologisk analys) ska bifogas provet. Endast provmaterial fria från explosivämnen och radioaktivitet analyseras av Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten

- Folkhälsomyndigheten har 24 timmars beredskap (2 timmars inställelsetid) för beredskapsdiagnostik i säkerhetslaboratorierna.
- Folkhälsomyndighetens TiB agerar kontaktperson vid all extern kommunikation.
- Meddelar Smittskyddsläkaren när prov kommer.
- Hanterar provet avseende antrax enligt egna rutiner.

- Inom 12 timmar kan ett PCR-baserat preliminärt svar ges samt odlingsbaserat slutsvar inom 24 timmar.
- Eventuellt ytterligare analyser beställs via polisen ev. efter samråd med smittskyddsläkaren.
- Provet utsvaras enligt egna rutiner.

Negativt prov

- Telefonsvar till vakthavande befäl på regionledningscentralen (RLC) och smittskyddsläkaren. Skriftligt svar skickas till RLC.

Positivt prov

- Telefonsvar till RLC och smittskyddsläkaren. Vidare informeras TiB vid Socialdepartementet och Socialstyrelsen. Socialstyrelsens TiB informerar i sin tur MSB:s TiB om resultatet. Skriftligt svar skickas till RLC.

Smittskyddsläkaren

- Informerar vid behov exponerade personer och annan berörd personal.
- Beslut om sanering av exponerade personer tas i samråd med räddningstjänsten. Om allvarligt hot enligt polisens bedömning (något mellanläge finns inte) ska exponerade personer saneras så snart som möjligt.
- Kontakta räddningstjänsten för livräddande personsanering (nås via landstingets TiB) för sanering av exponerade personer och insatspersonal (eventuell sanering beslutas av smittskyddsläkaren, se nedan). Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs dock som regel ingen ytterligare sanering.
- Om beslut om fullständig personsanering tas ska regionens TiB alltid kontaktas. Fullständig personsanering utförs av sjukvårdspersonal.
- Om positivt provsvar, informera i samverkan med TiB, räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal och eventuellt andra aktörer.
- Om positivt provsvar eller mycket stark misstanke, etablera kontakt med infektionsjouren MSE, tel. 016-105222 (05222).
- Vid positivt antraxsvar beslutas om att antibiotikaproylax (ciprofloxacin) ska ges till exponerade personer inom 24 timmar efter exposition. Beslut om hur antibiotikaproylax effektueras tas i TiBs grupp för särskilda händelser. Uppdrag till VC, sjukhus NLN/KSK eller Infektionsklinik MSE.
- Vid positivt svar översänds listan över exponerade personer till ansvarig för effektivering av antibiotikaproylax.
- Om positivt svar, kontakta Miljö- och Hälsoskyddsförvaltningen, som kan fatta beslut om sanering av lokaler.
- Om negativt provsvar städas rummet enligt fastighetsägarens gängse rutiner.
- Uppmana personal att ha skyddsutrustning (viss risk) om exponerad person inte sanerats.

- Etablera kontakt med Folkhälsomyndigheten (i första hand Enheten för beredskaps- och smittskyddsdiagnostik) telefon 010-205 20 00 (vx) eller med TiB vid Folkhälsomyndigheten telefon 010-205 24 00, kan nås dygnet runt.

Infektionskliniken

- Kontaktas via infektionsjouren, tel. 016-105222 (05222).
- Om positiv antraxprov ska infektionsjour se till att exponerade personer får antibiotikapofylax inom 24 timmar efter exposition. Effektueras enligt TiBs beslut.
- Rekommenderad profylax till vuxna är ciprofloxacin 500 mg x 2 i 60 dagar (alternativt doxycyklin 100 mg x 2 eller amoxicillin 500 mg x 3 om stammen är känslig).
- Till barn ges ciprofloxacin 10 mg/kg kroppsvikt 2 gånger dagligen upp till 15 mg/kg kroppsvikt 2 gånger dagligen, men högst 500 mg per dos.
- Se till att personal har skyddsutrustning (viss risk: andningsskydd, skyddsglasögon/visir, rock, handskar) om exponerad person ej sanerats.
- [Doxycycline for Post-Exposure Prophylaxis of Anthrax | CDC](#)
- [Ciprofloxacin for Post-Exposure Prophylaxis of Anthrax | CDC](#)

Räddningstjänsten

- Avancerad indikeringsenhet (AI) gör ev. direktanalys av prover enligt särskilt PM. Polisen ansvarar sedan för vidare transport av prov till Folkhälsomyndigheten och ev. ytterligare laboratorium. (se ovan under Polisen/bombtekniker)
- Sanerar exponerade personer enligt särskilt PM efter samråd med smittskyddsläkaren.
- Livräddande personsanering utförs av räddningstjänsten varefter sjukvården ansvarar för den fullständiga personsaneringen.
- Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs ingen ytterligare sanering.
- Exponerade personer får hjälp med avklädning av räddningstjänst.
- Kläder och andra tillhörigheter försluts i speciella plastsäckar (tas sedan omhand av polisen).
- Lämnar vid behov klädbyte (overall) till exponerade personer (vid behov kontaktas kommunen via polisen om ingen annan lösning finns, se ovan).
- Sanerar all insatspersonal om behov finns.
- Mobil saneringsstation körs ut av räddningstjänst.

Sjukvården

- Tjänsteman i beredskap (TiB) informerar smittskyddsläkaren.
- Grovsanering kan ske på plats av Räddningstjänst.
- Fasta saneringsenheter finns vid de tre somatiska akutsjukhusen KSK, NLN och MSE.

- Personlig skyddsutrustning finns inom ambulansorganisationen och i sjukvårdsgruppernas utrustning samt på akutmottagningarna.
- Ambulanspersonalen följer rutin i ambulanssjukvården "Biologiska farliga ämnen".
- Smittskyddsläkaren fattar beslut om sanering av drabbade ska genomföras.
- Sjukvården ansvarar för eventuell fullständiga personsanering efter det att räddningstjänsten genomfört livräddande personsanering.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

- Kan, om positivt prov, besluta om sanering av lokaler, om detta inte görs på frivillig väg. Kontaktas via kommunens TiB. Nummer till denne kan fås genom TiB Länsstyrelsen (som nås via SOS alarm, tfn 0771-800 900).

Aktuella telefonnummer

- TiB Region Sörmland tel. 016-13 33 22 (eller via växeln 016-10 30 00)
- TiB Folkhälsomyndigheten tel. 010-205 24 00
- TiB Länsstyrelsen (via SOS alarm) tel. 0771-80 09 00
- Infektionsjour, Mälarsjukhuset tel. 016-10 52 22 (05222 eller via växeln 016-10 30 00)

Webbplatser (sök på antrax/anthrax)

www.folkhalsomyndigheten.se

www.krisinformation.se

[World Health Organization \(WHO\)](http://WorldHealthOrganization.org)

[Anthrax in humans and animals \(who.int\)](http://Anthraxinhumansandanimals.who.int)

www.cdc.gov

www.gov.uk/government/organisations/public-health-england

www.msb.se (Åtgärdskalender CBRNE)

Författare	Titel	Klinik
Smittskyddsenheten		Smittskydd/Vårdhygien

Datum	Version/beskrivning av förändring
2023-02-03	1.0 / Reviderad, godkänd